

Tőserdő és Tiszaalpár közötti területek szárazföldi faunája

Bába Károly

Abstract: *Terrestrial Mollusc Fauna of the Territory Situated between Tőserdő and Tiszaalpár Villages.* Terrestrial molluscan fauna of six different localities have been examined by the author during the period 06. 23 and 06. 30 in 1979. Collecting were carried out using 25 x 25 cm large quadrats. The locality is the part of the Kiskunság National Park.

Key words: Mollusca, faunistic

Bevezetés

A szerző a Kiskunsági Nemzeti Park részét képező hat különböző területének szárazföldi csigafaunáját vizsgálta Tőserdő és Tiszaalpár között. A vizsgált erdők a Holt-Tisza mellett nedves, tavasszal árasztott területek. A fajok állatföldrajzi összetétele is vizsgálva lett.

Anyag-módszer

A gyűjtés 10x25x25 cm-es kvadrátokból származik. A gyűjtőhelyek a következők 1979. VI.25–30. között. 1. Kőris-platán erdő (erdészetileg kezelt), domináns faj az amerikai kőris. 2. Irtásos terület, az előző biotóp része akác-kőris cserjékkel a felső részénél sásos mocsár van. Uralkodó növénye a lápi csalán (*Urtica kioviensis*). 3-4. Tőserdő ligeterdő (*Traxinopannonicae-Ulmetum*) februártól májusig vízborított. A talaj ezért nedves. Akác és nyárfa is jelen van, ami antropogén hatásokra utal 1979-ben. 1959-ben ezt még nem lehetett tapasztalni. 5. Alpár öreg égeres (*Dryopteridi-Alnetum*) az erdőt nád és zombéksás veszi körül. Pangóvízes savanyú talajú termőhely. 6. Holt-Tiszapart löszös, homokos gyér növényzetű terület.

Az élőhely típusok (ÉT) a táblázaton a következők. S. sztyeppe, száraz lapos hely lakók. BE Bokoredő lakók, E erdőlakók, VP vízparti, illetve vizes, nedves élőhelyen élők. (Ložek 1956).

Az 1. táblázatban a fajnevek előtt a fajok állatföldrajzi beosztása van feltüntetve számokkal jelezve (Áf). 1.1 Kelet-Szibériai, 1.2. Nyugat-Szibériai, 1.4. Holarktikus, 2.2. Közép-Ázsiai-Turkesztáni, 5.3. Ponto-pannon: Kontinentális faunakörök. Szubatlanti faunakörök, 8. Holomediterrán, 6. Adriamediterrán.

Eredmények

A hat gyűjtőhelyről 18 faj került elő. Legkevesebb a vízparton és az 5. gyh. Öreg égeresből. Alacsony a fajszám az irtásos területen, 2. gyh-en. A kőris platán erdő 1. gyh, és Tőserdő ligeterdő 3. gyh 8, illetve 6 fajt tartalmaz 1979. évben. A 4 gyűjtőhely 1959-es Tőserdő ligeterdejében ezzel szemben 12 faj fordult elő, mutatva az antropogén és erdészeti kezelési hatásokat.

1. táblázat

ÉT	Af	1		2		3		4		5		6	
		Σ	K%	Σ	K%	Σ	K%	Σ	K%	Σ	K%	Σ	K%
1	VP 1.1.	-	-	-	-	-	-	118	80	-	-	-	-
2	BE 1.4.	-	-	1	10	17	70	3	30	1	10	-	-
3	VP 1.4.	-	-	-	-	--	43	70	-	-	-	-	-
4	S 1.4.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5	S 1.4.	4	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6	S 8	3	20	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7	VP 1.2.	-	-	-	-	5	30	31	50	-	-	3	10
8	VP 1.1.	2	20	6	30	1	10	-	-	1	10	-	-
9	VP 8	-	-	-	-	-	-	1	10	-	-	-	-
10	VP 1.4.	32	80	28	90	40	100	58	90	42	100	-	-
11	E 6	1	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
12	BE 1.4.	-	-	-	-	-	-	2	20	-	-	-	-
13	E 1.1.	7	50	2	10	-	-	1	10	-	-	-	-
14	S 5.3.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15	VP 1.1.	34	80	57	80	105	100	120	90	24	70	-	-
16	BE 2.2.	5	40	-	-	4	30	1	10	-	-	5	40
		8		5		6		11		4		2	
		88		94		179		378		70		8	

A gyűjtőhelyek többségében 1-5. gyűjtőhelyeken a vizes területekhez köthető *Zonitoides nitidus* és *Perforatella rubiginosa* a konstans elem. A 4. gyűjtőhelyen 1959-es ligeterdőben ehhez hozzájárul a VPS *Carychium minimum*. Az 1979-es 3. gyűjtőhelyen az erdőkezelést jelzi a BE- bokorerdő lakó *Cochlicopa* 70%-os konstanciája.

Az állatföldrajzi megoszlást a kontinentális faunakörök túlsúlya jellemzi, ami a száradási folyamatokkal és a terület klímajellegével is összefüggésben van, mindössze 3 faj az *Oxyloma*, *Chondrula* (8), és *Vitrea* (6) tartozik a subatlanti faunakörökhöz. A kontinentális faunakörök közül 4 db Kelet-Szibériai (1.1.), 6 db holarktikus (1.4.), 1-1 Nyugat-Ázsiai (1.2.), Közép-Ázsiai (2.2.) és 1 db Ponto–pannon faj került elő.

Összefoglalás

A hat gyűjtőhely 18 fajából egyedül az 1959. évi tőserdei vizsgálatokból került elő 11 faj (4 gyűjtőhely). Az élőhely típusok közül a VP vizes–nedves élőhelyeket kedvelő fajok közül kerültek ki a konstans fajok. *Zonitoides*, *Perforatella* és 1959-es gyűjtésből (4. gyh) a *Carychium*, a 3. gyűjtőhelyen a bokorerdő lakó *Cochlicopa* is domináns.

A gyűjtőhelyeket a kontinentális faunakörök jellemzik, ami a klímajelleg és az antropogén hatások következménye.

Többségben vannak a kelet–szibériai (1.1.) és holarktikus (1.4.) fauna elemek.

Irodalom

- Bába, K. (1973): Szárazföldi puhatestű közösségek szuccessziója magyarkőrises égerlápokban. – Szegedi Tanárk.Főisk.Tud.Közl. p: 43–50.
- Bába, K. (1977): Die kontinentaler Schneckenbestände der Eichen-Ulmen-Eschen Auwäldern (Fraxino-paumonicae-Ulmetum pannonicum Soó) in der Ungarischen Tiefebene. – Malakologia 16, 1: 51–57.
- Bába, K. (1982): Eine neue Zoogeographische Gruppierung der Ungarischen Landmollusken und die Wertung der Faunenbildes. – Malacologia, 22 (1–2): 441–454.
- Ložek, V. (1956): Klíč Československýck Mékkýsú. – Slovenskej Akademie Vied, Bratislava p: 1–457.

BÁBA, Károly
Szeged
Vár u. 6.
H-6720